

Finlandssvenskt mera svenskt än svenskt ?

**Finlandssvenskar
i
Västerås**

Informationsfolder utgiven av:

FSV

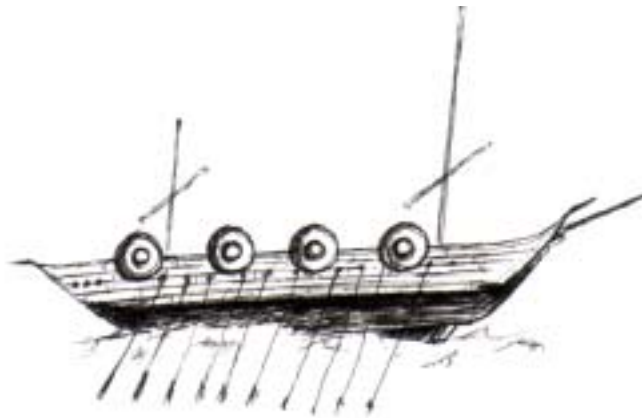
**Finlandssvenska
föreningen i Västerås
med omnejd**

Historia

Många tror att finlandssvenskarna är finnar vilka lärt sig svenska. Men så är det inte. Finlandssvenskar är helt enkelt de finländare, som härstammar från de svenska invandrarna till Finland fram till 1800-talet och som har svenska som modersmål.

På Åland har det bott svenskspråkig befolkning sedan forntiden. I fastlandets kusttrakter har man på flera håll funnit vikingagravar som vittnar om besökare västerifrån.

En betydande invandring kom med korstågen på 1100-talet. I den nybyggdarevåg som pågick fram till 1300-talet, slog sig svenskarna framförallt ner i kustområden, såsom Österbotten, Åboland och Nyland. Även Egentliga Finland, Satakunta och Tavastland allierades med uppsalakungarna som ett led i svensk politisk expansion österut.

Fram till 1809 var det många ämbetsmän och myndighetspersoner som blev förflyttade från Riket till Finland. Svenska adelsmän som gjort landet betydande tjänster fick stora förläningar i Finland.

Kunniga hantverkare betydelsefulla för uppbyggandet av finländsk industri var också viktiga invandrare.

När Sverige 1809 förlorade Finland till Ryssland, upplöstes en månghundraårig politisk gemenskap. Svenska hade varit ämbetsspråket i Finland och det gick inte så snabbt att klippa av de sociala, ekonomiska och kulturella banden mellan länderna. Inte förrän in på 1840-talet hade den smärtsamma processen avklingat.

Språket

En finlandssvensk ”bryter” inte på finska som många tror, de talar bara en annan dialekt än rikssvenskarna. Finlandssvenskan är en av det svenska språkets fem så kallade regionala varianter dvs. att skriftspråksnormen är densamma i Finland som i Sverige, men talspråket har regional färg med regionala variationer. Man kan höra på intonationen om personen kommer från Åland, Österbotten eller södra Finland.

I Svenskfinland finns också ett flertal lokala dialekter bevarade.

Det gemensamma kittet som håller minoriteten samman är ju uttryckligen det gemensamma språket.

Finlandssvenskarna är extremt fixerade vid språkvård. Man vill slå vakt om den korrekta grammatiken och behålla språket rent.

Det finns dock vissa ord och uttryck, som skiljer sig från rikssvenskan, de kallas *finlandismer*.

Några typiska *finlandismer* är:

Menföre = dåligt väglag och isförhållande. Främst på våren.

Stegring = feber

Tuttar = nappar

Fyllkaka = tårta

Rådd = oreda

Täckas = inte skämmas att...

Kännspak = karaktäristisk

Slapp till = ex. fick tid hos tandläkaren

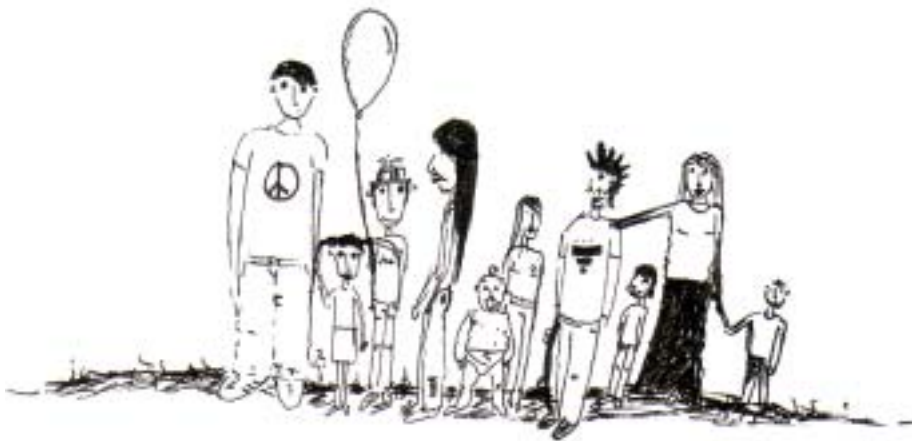
Som turist klarar du dig bra språkmässigt när du besöker Nyland, Österbotten, Åboland och Åland. Skyltar och allmän information finns både på svenska och på finska. I de allra flesta affärer, restauranger och officiella instanser blir du betjänad på svenska.

Du kan köpa dagstidningar på svenska och lyssna på rikssvensk och finlandssvensk radio.

Utbildning - Kultur

Svenskfinland har ett omfattande nätverk av samhälls-, utbildnings- och kulturinstitutioner. Ett nätverk som förenar finlandssvenskarna oberoende av geografiskt avstånd.

Man kan utbilda sig på svenska från tidigaste lekskola till högsta akademiska examen. Det finns fyra svenskspråkiga högskolor och två universitet, dessutom flera tvåspråkiga yrkeshögskolor och universitet.

Som de flesta minoriteter är finlandssvenskarna mycket måna om sin kultur, en viktig del av deras identitet. Förlagsverksamheten är ett exempel. Det ges ut mer än ett femtiotal skönlitterära titlar varje år, antalet fackböcker är till och med fler.

På få ställen i världen hittar man en större dagstidningstäthet än i Svenskfinland. Elva dagstidningar och drygt tvåhundra femtio tidskrifter ges ut på svenska.

Radioprogram på svenska distribueras över två kanaler. Svenska TV program sänds dagligen. Lokala kabel-TV bolag producerar egna program på svenska.

Det finns fyra fasta svenskspråkiga teaterscener och en omfattande amatörverksamhet. Oräkneliga är de friluftsteatrar och lokalrevyer som varje år ger föreställningar. Musik och en livlig körverksamhet engagerar många.

Ett utbrett föreningsliv inom motion/idrott och kultur/hembygd bidrar till god sammanhållning inom det finlandssvenska nätverket.

Organisationer

Inom politiken finns ett helsvenskt parti, Svenska folkpartiet. De flesta tvåspråkiga partier i riksdagen har också svenskspråkiga ledamöter.

Svenska studieförbundet, med 54 medlemsorganisationer, har till uppgift att förverkliga folkbildningens idé.

Skolungdomar och studeranden har egna organisationer som bevakar deras intressen. Flera fackföreningar har svensk verksamhet. Svenskspråkiga lantbruksproducenter är organiserade i ett eget förbund.

Svenska Folktinget grundades år 1919.

Folktinget arbetar för att den svenska befolkningen skall kunna leva i språklig jämlikhet med den finskspråkiga.

Svenska kulturfonden stöder till exempel forskning, bildning, förenings- och organisationsverksamhet.

Den svenskspråkiga militärutbildningen är en viktig sammanhållande faktor för finlandssvenskarna. Värnpliktsutbildningen sker i Ekenäs vid Nylands Brigad, den enda brigad där utbildningsspråket är svenska. Åland är demilitariserat och befolkningen är befriad från värnplikt.

Den evangelisk-lutherska kyrkans tvåspråkighet i Finland bygger på gammal tradition.

Alltsedan reformationen har det predikats på folkets språk. Det svenska stiftet, Borgå stift, inrättades 1923. Olika väckelse och frireligiösa rörelser är förankrade i det finlandssvenska andliga livet. Inom den ortodoxa kyrkan förrättas regelbundet gudstjänster på svenska.

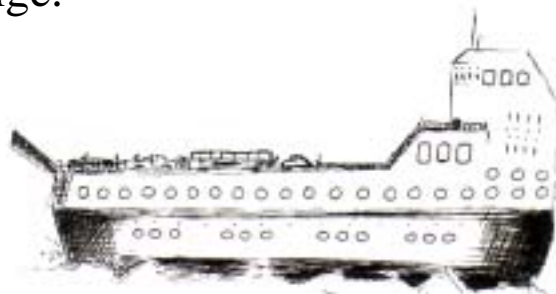

Utvandring – Invandring

Under hundratals år har flyttning flitigt förekommit mellan Finland och Sverige.

På senare tid, främst under 1950- och 1960-talen, flyttade många finlandssvenskar till Sverige. Det stora arbetskraftsbehovet, främst inom industrin och de jämförelsevis goda lönerna, lockade många att emigrera.

Finlandssvenskarna är den näst största invandrargruppen i Sverige, exakt antal vet man inte. Det förekommer inte någon folkräkning på språklig grund i Sverige.

Finlandssvenska föreningen i Västerås

Finlandssvenska föreningen i Västerås bildades 1952 och har till ändamål att samla i Västerås med omnejd bosatta finlandssvenskar, samt övriga personer intresserade av att stödja och främja föreningens verksamhet.

Föreningen är religiöst och partipolitiskt obunden.

Föreningens målsättning ska vara att befrämja och sprida kännedom om vår kultur, att ge medlemmarna möjlighet till social samvaro, att samarbeta med andra föreningar och organisationer, att ha god kontakt med myndigheter i frågor av intresse för föreningens medlemmar. Verksamheten har varierat under åren, allt från idrottsevenemang, till barn och ungdomsprogram, sång och musikgrupper, folkdans, pidrospel, släktforskning, pensionärs- och friskvårdsprogram, mm.

Föreningen i dag

Vår förening har en mycket livlig, utåtriktad verksamhet, med ett stort utbud i sitt program.

- Vi har en aktiv pensionärsgrupp som träffas var fjortonde dag i klubblokalen.
- Studiebesök och temaresor står bl.a. på programmet.
- Folkdansgruppen har dansat samman i över tjugo år och tränar varje vecka. Otaliga är de framträdanden gruppen gjort runt om i Sverige och i Finland.
- Sånggruppen har varit aktiv i många år, och övar tillsammans varannan vecka. Regelbundet utbyte med andra körer och medverkan i föreningens festligheter hör till programmet.
- Pidro, ett speciellt kortspel från Österbotten, spelas varje vecka i klubblokalen.
- Föreningen ordnar ett tiotal fester och temasamkväm per år.
- Kyrkdagar, med inbjudna gäster från Svenskfinland, firas varje år i mars. Det är en över fyrtio år lång tradition.
- Litteraturaftnar, med inbjudna författare som föreläsare, arrangeras varje år.
- Sång och musiksamkväm, med föreningens egna förmågor och inbjudna gäster, är återkommande på programmet.
- Hobbykvällar, där vi pysslar tillsammans är trevliga sammankomster.
- Hantverksutställningar, med medlemmars alster, ordnas varje år.
- Vi har en friskvårdskommitté, som ordnar stavgång och friluftsdagar.
- Vi bjuder till Surströmmingsskivor, Grillpartyn, Sillkvällar, Knyttis, Soppkalas och mycket, mycket mer.....

Kom med i vår förening, vi har säkert något som passar just dig!

Se oss på: www.finlandssvenskar.se

Svenskfinland

Största delen av de närmare 300 000 finlandssvenskarna bor i kusttrakterna av Österbotten, Nyland, Åboland samt på Åland. Ungefär 12 000 av finlandssvenskarna bor på finskspråkiga orter i det övriga Finland

Informationsfolder utgiven av:

Finlandssvenska föreningen i
Västerås med omnejd

Illustration:

Viktor Jarl

Layout och medarbetare:

Margith Winkelsjö,

Runar Stenlund

Teknisk rådgivning:

Kurt Larsson

www.finlandssvenskar.se

e-post: info@finlandssvenskar.se